

Norsk forening for lungemedisin har sammenfattet en prioriteringsliste ved COVID-19 epidemien 2020

Med det sterke fokuset på COVID-19 og intensivkapasitet, er det viktig at også pasienter med annen, livstruende sykdom får behandling. Norsk forening for lungemedisin presiserer at prioriteringsrådene er ment som råd for helsemyndigheter dersom vi kommer i en slik situasjon at akuttmottak og intensivavdelinger overbelastes i en slik grad at kapasiteten ikke strekker til i forhold til behovet for akutt helsehjelp. Prioriteringsrådenes formål er å legge til rette for en enhetlig nasjonal praksis.

Norsk forening for lungemedisin har følgende prioriteringsråd ved COVID-19-epidemien for å sikre at pasienter med annen, livstruende lungesykdom fortsatt får behandling

1. **Elektiv drift** reduseres til et minimum og stanses helt hvis situasjonen tilsier det.
2. Følgende «**halv-øyeblikkelige tilstander**» bør prioriteres, selv om det ikke er akutt livstruende sykdom:
  - a. Pakkeforløp kreft
  - b. Lungeabscess /empyem
  - c. Mistanke om smitteførende tuberkulose
  - d. Forverring av interstitiell lungesykdom under immunsuppressiv behandling
  - e. Lungetransplanterte med mistanke om akutt reaksjon
  - f. Respirasjonssvikt type-1 (kan være Ø-hjelp)
  - g. Pneumotoraks (kan være Ø-hjelp)
3. **Øyeblikkelig hjelp**: All akutt livstruende sykdom prioriteres.
Pasientgrupper som vil kunne få lavere prioritet dersom Ø-hjelp-behovet overstiger kapasiteten:
  - a. Endestadium av kronisk lungesykdom
  - b. Ikke-kurativ langtkommen kreftsykdom
  - c. Forventet kort levetid på grunn av svært høy alder eller stor sykdomsbyrde
  - d. Tilstander som kan forventes å legge beslag på særlig store ressurser (feks lungetx)

Til alle medlemmer av Norsk forening for lungemedisin

Informasjon vedrørende COVID-19

I lys av den alvorlige coronavirus-epidemien som Norge i disse dager møter, er det svært mange lungeleger som nå lurer på hva som er de beste behandlingsalternativer for COVID-19 smittede med behov for sykehusinnleggelse og intensivbehandling.

Dette er vanskelig å si sikkert ettersom kunnskapsbildet endrer seg dag for dag i lys av hvor hardt epidemien vil treffe Norge, og evidens endrer seg etterhvert som vi lærer mer av erfaringene fra bl.a Kina, Sør-Korea og Italia.

Vi i NFL styret er av den oppfatning at det er mest formålstjenlig med overordnede råd og retningslinjer, så vidt det er mulig, for å sikre ensartede behandlingsprinsipper i landet vårt. NFL styret har derfor kontaktet den nasjonale behandlingstjenesten for CBRNE-medisin med ønske om informasjon vedrørende guidelines og kunnskapsgrunnlag for behandling av covid-19-pasienter med respiratoriske problemer (inkl ARDS).

Rådet derfra er at den beste tilgjengelige kunnskapen finner vi i Helsedirektoratets Webinar 9/3-20 for intensivleger (se linker under).

I særdeleshet gir foredraget til Jon H Laake, Akuttlinikken OUS RH, nyttig informasjon om behandling i og utenfor intensivavdeling. Med Laakes tillatelse vedlegges også hans foredrag i PDF for distribuering til landets lungeleger (se vedlegg).

Retningslinjer er ment som en støtte for legers kliniske beslutninger angående utredning og behandling. De beskriver flere mulige fremgangsmåter, som vil være passende for de fleste pasienter under de fleste omstendigheter. Bedømmelse og behandling av den enkelte pasient må gjøres av behandlende lege i lys av den aktuelle pasients spesielle situasjon. Det vil dermed finnes situasjoner der det er akseptabelt å fravike retningslinjene.

Vi ønsker å understreke at dersom lungeleger vurderer å starte ikke-dokumentert behandling eller off-label bruk av medikamenter (som feks klorokin, plaquenil eller remdesivir) så påligger det et særlig ansvar for å klarere det med avdelingsledelse/foretak, samt å følge særlige retningslinjer for compassionate use (www.legemiddelverket.no). Universitetssykehus kan/bør også spørres om råd.

Husk at kunnskapsgrunnlaget endres raskt. Hold deg oppdatert på Helsedirektoratets og FHI sine sider som oppdateres fortløpende! Vi anbefaler også Legeforeningens egen corona-side (se link under).

NFL styret samarbeider i disse dager også med Helsedirektoratet om publikumsinformasjon til risikogrupper med kjent lungesykdom. Informasjon vil gå ut på Helsenorge.no og nettsidene til pasientorganisasjonene LHL og NAAF.

I tillegg jobber NFL sammen med fagstyret i Legeforeningen med å gi prioriteringsråd overfor helsemyndighetene, slik at vi er godt rustet og klare dersom situasjonen tilsier at behovet for helsehjelp overstiger kapasiteten. Med det sterke fokuset på COVID-19 og intensivkapasitet, er det viktig at også pasienter med annen, livstruende sykdom får behandling.

Det vil garantert bli utfordrende tider for oss alle fremover. Vi vil alle gjøre vårt ytterste for pasientene. Husk å ta godt vare på deg selv, din familie og dine kolleger!

På vegne av styret i Norsk forening for lungemedisin

Aina Akerø

Leder

Lenker:

Helsedirektorates webinar 9/3-20 som enkeltstående foredrag:

Her er link til helseaktuelt hvor alle ligger i den rekkefølgen de ble presentert: <https://medium.com/helseaktuelt/m%C3%B8te-for-norsk-intensivpersonell-covid-19-fdb8257285d9>

Her er link til italia-foredrag på youtube som er tilrettelagt på engelsk for et internasjonalt publikum: https://www.youtube.com/watch?v=BY7te2LH6_k&t=4s

Foredragene er også publisert som spille liste på youtube: https://www.youtube.com/feed/my_videos

<https://www.legeforeningen.no/politikk-og-samfunn/informasjon-om-koronaviruset/>

Publikumsråd ved COVID-19 epidemien 2020

Vi viser til forespørsel via mail 130320 fra Helsedirektoratet ved Ingvild Felling Meyer. Det bes om publikumsinformasjon til risikogrupper med kjent lungesykdom. Hensikten er at informasjonen kan bidra til å lette trykket på henvendelser til spesialisthelsetjenesten. Informasjon vil gå ut på Helsenorge.no og nettsidene til pasientorganisasjonene LHL og NAAF.

Norsk forening for lungemedisin ønsker å gi følgende publikumsråd:

Informasjon og råd til personer med lungesykdom

- Som ved andre luftveisinfeksjoner, vil også koronavirus gi økt risiko for forverring av kronisk lungesykdom. Det er derfor svært viktig at personer med kronisk lungesykdom følger de vanlige behandlingsrådene fra sin lege, tar sine medisiner som forskrevet og unngår å røyke.
- Vi har ikke holdepunkter for at koronaviruset smitter lettere til de med kronisk lungesykdom enn befolkningen for øvrig.
- Personer med kronisk lungesykdom kan være særlig utsatt for komplikasjoner hvis de utvikler alvorlig koronavirus-sykdom. Dette gjelder spesielt lungesyke som har betydelig nedsatt lungefunksjon. Også de som bruker oksygen hjemme, behandles med cellegift eller bruker immundempende medisiner er utsatt.
- Personer med lungesykdom som i tillegg har andre risikofaktorer (alder > 65 år, diabetes, kreft, alvorlig hjerte-karsykdom eller alvorlig nyresykdom), kan være særlig utsatte for å få alvorlig sykdom.
- Lungesyke bør derfor være spesielt nøye med å følge Helsedirektoratet og FHI sine råd om smittevern (håndvask, holde avstand, respektere karantenerregler).
- Lungesyke bør unngå kontakt med andre mennesker som har minste tegn til symptomer på luftveissykdom, også nær familie.
- Ingen bør slutte med sine faste medisiner uten å ha avtalt det med sin lege.

Med vennlig hilsen

Norsk forening for lungemedisin

Aina Akerø

Leder